

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 17.9.2007
COM(2007) 524 galīgā redakcija

TREŠAIS KOMISIJAS ZIŅOJUMS

saskaņā ar 11. pantu Padomes 2000. gada 29. maija Pamatlēmumā par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu

{SEC(2007)1158}

TREŠAIS KOMISIJAS ZIŅOJUMS

saskaņā ar 11. pantu Padomes 2000. gada 29. maija Pamatlēmumā par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu

1. PAMATLĒMUMA MĒRĶIS

Lai visā Eiropas Savienībā nodrošinātu pastiprinātu un saskaņotu euro aizsardzību, izmantojot kriminālsodus, Padome 2000. gada 29. maijā pieņēma Pamatlēmumu 2000/383/TI¹ par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu, kas tika grozīts ar 2001. gada 6. decembra Pamatlēmumu 2001/888/TI², lai ieviestu normu par dalībvalstu tiesu spriedumu atzīšanu, tādējādi iedibinot sodāmības precedentu.

Ratificējot 1929. gada Ženēvas konvenciju par naudas viltošanu³, dalībvalstu tiesību sistēmās jau tika panākts zināms viendabīgums. Euro aizsardzībai veltītā pamatlēmuma īpašais mērķis ir papildināt dalībvalstu tiesību aktos paredzētos sodāmos nodarījumus ar 1929. gada Ženēvas konvencijā paredzētajiem nodarījumiem, norādot dažus sodāmas rīcības veidus, kas jāpievieno naudas viltošanai sākotnējā nozīmē.

2. ZIŅOJUMA MĒRĶIS

Komisija 2001. gada 13. decembrī saskaņā ar pamatlēmuma 11. panta 2. punktu pieņēma ziņojumu par pamatlēmuma īstenošanu⁴, un tajā sīki izklāstītas dažādās transponēšanas prasības un to ievērošana dalībvalstīs. Padome secinājumos par minēto ziņojumu atzina, ka pamatlēmuma mērķis lielā mērā ir sasniegts. Tomēr tā aicināja Komisiju sagatavot otru ziņojumu, iekļaujot papildu informāciju, kas dalībvalstīm vēl bija jāsniedz. Komisija 2003. gada 3. septembrī pieņēma otro ziņojumu⁵. Padome 2004. gada 25.-26. oktobra sanāksmē izskatīja otro ziņojumu un, ņemot vērā Eiropas Savienības paplašināšanos, aicināja Komisiju sagatavot trešo ziņojumu par pamatlēmuma, tostarp tā 9. a panta īstenošanu.

Šajā ziņojumā aplūkoti panākumi, kādus pamatlēmuma transponēšanā guvušas 15 dalībvalstis salīdzinājumā ar otrā ziņojuma secinājumiem, un tiesiskais

¹ Padomes 2000. gada 29. maija Pamatlēmums par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu (OV L 140/1, 14.06.2000., 1. lpp.).

² Padomes 2001. gada 6. decembra Pamatlēmums, ar ko groza Pamatlēmumu 2000/383/TI par pastiprinātu aizsardzību, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pret naudas viltošanu saistībā ar euro ieviešanu (OV L 329, 14.12.2001., 3. lpp.).

³ 1929. gada Ženēvas konvencijas 23. pantā noteikts, ka valsts, ratificējot konvenciju, netieši atzīst, ka tās tiesību akti un administratīvā sistēma atbilst konvencijas noteikumiem.

⁴ COM(2001) 771 galīgā redakcija.

⁵ COM(2003) 532 galīgā redakcija.

regulējums jaunajās 12 dalībvalstīs. Visbeidzot, šajā ziņojumā sīki izvērtēts, kā pamatlēmumu ir īstenojušas visas 27 dalībvalstis.

Anketas, kuru jautājumos bija ietvertas pēdējā ziņojumā minētās precizējamās ziņas, visām dalībvalstīm, Komisija izsūtīja visām dalībvalstīm, izņemot Vāciju, kas šīs ziņas jau bija sniegusi. 20 dalībvalstis paziņoja Komisijai to tiesību normu tekstu, ar kurām to iekšējās tiesībās tiek transponētas no pamatlēmuma izrietošās saistības. 8 dalībvalstis (Bulgārija, Īrija, Spānija, Itālija, Malta, Nīderlande, Rumānija un Somija) nesniedza oficiālu atbildi uz Komisijas nosūtīto vēstuli. Tomēr Komisija ieguva informāciju par Bulgārijas, Spānijas, Itālijas, Maltas un Nīderlandes tiesību aktiem. Komisija saņēma informāciju, kura reizēm bija ļoti izsmēļoša, bet citkārt ne. Ziņojums ir sagatavots, balstoties uz minēto informāciju, kas vajadzības gadījumā tika papildināta no publiski pieejamiem avotiem.

3. VALSTU PASĀKUMI PAMATLĒMUMA ĪSTENOŠANAI

3.1. Pamatlēmuma transponēšanā gūtie panākumi 15 dalībvalstīs (pielikumā — 1. tabula)

3.1.1. Vispārīgi nodarījumi — 3. pants

Saskaņā ar Spānijas Kriminālkodeksa grozījumiem sodāmas ir visas darbības, kas norādītas pamatlēmuma 3. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā. Turklāt konkrēts noteikums par viltošanu paredz, ka par noziegumu uzskatāma arī iesaistīšanās inkriminētajās darbībās. Spānijas tiesību aktos ir arī konkrēta tiesību norma par sodu saistībā ar naudas viltošanai vajadzīgu instrumentu un citu priekšmetu izgatavošanu, saņemšanu vai iegūšanu (3. panta 1. punkta d) apakšpunkts).

3.1.2. Papildu nodarījumi — 4. pants

Spānijas Kriminālkodekss aizliedz naudas viltošanu principā, neatsaucoties vēl īpaši uz likumīgu iekārtu izmantošanu. Francijas Kriminālkodeksā ir konkrēti aizliegta nelikumīga naudas izgatavošana, izmantojot likumīgas iekārtas vai materiālus pamatlēmuma 4. panta nozīmē.

3.1.3. Sodi — 6. pants

Somijas un Zviedrijas tiesību akti nav mainīti. Turklāt maksimālais 8 gadu sods tajos paredzēts tikai smagu likumpārkāpumu gadījumā. Spānijas tiesību aktos sods par pamatlēmuma 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā paredzēto kriminālnoziegumu ir no 8 līdz 12 gadiem.

3.1.4. Juridisko personu atbildība un sankcijas — 8. un 9. pants

Spānijas, Luksemburgas un Austrijas tiesību aktos ir paredzēta vispārēja kriminālatbildība juridiskām personām, kad tās pārstāvoša instance veic pārkāpumu, par kuru paredzēts sods valsts tiesībās. Austrijas tiesībās paredzētās sankcijas ir kriminālsodi. Savukārt Spānijas un Luksemburgas tiesību akti paredz uzņēmuma slēgšanu uz laiku vai pavisam, sabiedrības likvidāciju un tās darbības pārtraukšanu. Citi sodi nav paredzēti. Lai gan Portugāle atsūtīja atbildi par pamatlēmuma transponēšanu, tajā nav informācijas par panākumiem, kas būtu gūti saistībā ar likumprojektu par juridisko personu kriminālatbildību. Visbeidzot, Apvienotā

Karaliste atbildē norāda, ka tā neparedz pieņemt īpašu likumu, ar ko tiktu ieviests juridisko personu atbildības princips, jo tās civiltiesībās pastāvošais nolaidības princips jau sniedzot atbildi uz 8. panta 2. punktu.

3.1.5. *Teritoriālā piemērošana — 10. pants*

Apvienotās Karalistes iestādes nav ziņojušas, kādas sekmes gūtas saistībā ar rīkojuma projektu par pamatlēmuma īstenošanu Gibraltārā.

3.2. **Pamatlēmuma transponēšanā gūtie panākumi 12 dalībvalstīs, kas pievienojās 2004. un 2007. gadā**

3.2.1. *1929. gada Ženēvas konvencijas ratifikācija — 2. pants (pielikumā — 2. tabula)*

Par dalību Ženēvas konvencijā paziņoja 8 dalībvalstis (Čehija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Polija un Slovākija). Saskaņā ar Komisijas dienestu iegūto informāciju arī Bulgārija un Rumānija ir ratificējušas Ženēvas konvenciju, savukārt Slovēnija atrodas ratifikācijas procesā. Par Maltu trūkst informācijas.

3.2.2. *Vispārīgi nodarījumi — 3. pants (pielikumā — 3. tabula)*

Pamatlēmuma 3. panta noteikumi, kuros minēti krimināli sodāmo nodarījumu elementi, kopumā ir transponēti 12 dalībvalstu tiesību aktos. Precīzāk, 5 dalībvalstu (Bulgārija, Kipra, Latvija, Ungārija un Slovākija) tiesību aktos ir konkrēti minēti visi elementi, kas objektīvi un subjektīvi (nodoma iezīme) veido 3. panta 1. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētos pārkāpumus. Citu dalībvalstu tiesību aktos ir šādi izņēmumi. Lietuvas tiesību aktos nav minēta viltotās naudas „laišana apgrozībā”, bet tikai „pārdošana”. 7 dalībvalstu (Čehijas, Igaunijas, Lietuvas, Maltas, Polijas, Rumānijas un Slovēnijas) tiesību aktos nav konkrēti norādīts viltotas naudas imports, eksports un iegūšana ar nolūku to laist apgrozībā. Čehijas un Polijas tiesību aktos ir paredzēts sods par šiem nodarījumiem, konkrēti minot transportu. Citu valstu kā Lietuvas, Maltas un Rumānijas tiesību aktos paredzēts sods par šādu rīcību, konkrēti minot turēšanu īpašumā. Visbeidzot, Igaunijas un Polijas tiesību aktos nav konkrēti paredzēts sods par naudas viltošanai vajadzīgu instrumentu un citu priekšmetu izgatavošanu, saņemšanu vai iegūšanu (3. panta 1. punkta d) apakšpunkts).

11 dalībvalstis (Bulgārija, Igaunija, Čehija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija) norādīja, ka par pamudinājumu vai mēģinājumu veikt 3. panta 1. punktā minētās darbības, kā arī par līdzdalību šajās darbībās arī paredzēts sods atbilstoši kriminālkodeksu vispārīgās daļas noteikumiem. Turklāt Polijas tiesību aktos ir paredzēta īpaša tiesību norma par palīdzību 1. punktā minēto pārkāpumu veicējiem un to „piesegšanu”. Attiecībā uz Maltu trūkst informācijas.

3.2.3. *Papildu nodarījumi — 4. pants (pielikumā — 4. tabula)*

7 dalībvalstu tiesību aktos ir transponēts 4. panta noteikums, ka par nelikumīgu naudas izgatavošanu ar likumīgām iekārtām vai materiāliem piemēro kriminālsodu. Precīzāk, 3 dalībvalstis (Bulgārija, Kipra un Lietuva) ir ievērojušas šo pantu, ieviesdamas savās krimināltiesībās konkrētu normu, kur banknošu vai monētu izgatavošana, izmantojot likumīgas iekārtas, bet pārkāpjot tiesības un apstākļus, kādos var izlaist naudu, atzīta par kriminālsodāmu nodarījumu. 6 dalībvalstis (Čehija, Latvija, Malta, Polija, Slovēnija un Slovākija) ir izpildījušas šo pantu, aizliegdamas

viltot naudu, neatsaucoties uz izmantotajiem līdzekļiem un nenorādot tos sīkāk. 3 dalībvalstu (Igaunijas, Ungārijas un Rumānijas) iestādes par šo jautājumu nav sniegušas informāciju.

3.2.4. *Nauda, kas vēl nav izlaista, bet ir paredzēta apgrozībai — 5. pants (pielikumā — 4. tabula)*

7 dalībvalstu tiesību aktos (Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija un Slovākija) viltotas naudas jēdziens skaidri atbilst banknotēm un monētām, kas vēl nav laistas apgrozībā, lai gan paredzētas šim nolūkam Čehijas kriminālkodeksa grozījumu projekts ietver īpašu attiecīgu normu. Tomēr nav informācijas, vai grozījumi ir pieņemti. Slovēnijas iestādes norāda, ka par pamatlēmuma 5. pantā paredzētajiem pārkāpumiem ir noteikts sods saskaņā ar Kriminālkodeksa 217. pantu, kas attiecas uz krāpšanu. Visbeidzot, Bulgārijas, Igaunijas un Rumānijas iestādes nav sniegušas informāciju par šo jautājumu.

3.2.5. *Sodi — 6. pants (pielikumā — 5. tabula)*

11 dalībvalstis (Bulgārija, Čehija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija) ir paredzējušas brīvības atņemšanu, kuras maksimālais ilgums nav mazāks par 8 gadiem, kā noteikts pamatlēmuma 6. panta 2. punktā. Taču Lietuvas tiesības aktos maksimālais sods, kas nav mazāks par 8 gadiem (konkrētajā gadījumā 10 gadu), paredzēts tikai tad, ja notikuši „liela apjoma” vai „ar lielu summu saistīti” pārkāpumi. Ungārijas tiesību aktos maksimālais sods, kas pārsniedz 8 gadus, paredzēts par nelikumīgu banknošu izgatavošanu, uzskatot, ka monētu viltošana nav tik nozīmīgs pārkāpums, — par to piemēro brīvības atņemšanu, kas nepārsniedz 5 gadus. Visbeidzot, Igaunijas tiesību aktos par naudas viltošanu paredzēto maksimālo sodu — brīvības atņemšanu uz 6 gadiem — piemēro tikai tad, ja noticis recidīvs vai „liela mēroga” naudas viltošana.

Visas 12 dalībvalstis ir paredzējušas sodus par faktiski veiktiem pārkāpumiem, pārgrupējot pamatlēmumā minētos nodarījumu veidus. 8 dalībvalstis (Čehija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Ungārija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija) ir noteikušas vainu pastiprinošus apstākļus par pārkāpumiem, kuros iesaistītas ievērojamas naudas summas vai kuri pastrādāti kriminālā struktūrā). 7 dalībvalstis (Bulgārija, Čehija, Lietuva, Malta, Polija, Slovēnija un Slovākija) ir paredzējušas īpašus, vieglākus sodus, ja apgrozībā laistā viltotā nauda tika saņemta kā īsta. Šo izvēli var attaisnot ar sankciju samērīguma principu. Visbeidzot, visas dalībvalstis norādīja, ka par šiem nodarījumiem ir iespējama izdošana.

3.2.6. *Jurisdikcija — 7. pants*

Saistības, kas izriet no šīs tiesību normas, ir transponējušas 9 dalībvalstis (Čehija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Ungārija, Polija, Slovēnija un Slovākija), taču šai ziņā nav informācijas par 3 dalībvalstīm (Bulgāriju, Maltu un Rumāniju).

3.2.7. *Juridisko personu atbildība un sankcijas — 8. un 9. pants (pielikumā — 6. tabula)*

Pamatlēmuma 8. un 9. panta noteikumus ir transponējušas 7 dalībvalstis. Konkrētāk, 3 dalībvalstu (Ungārijas, Polijas un Slovēnijas) tiesību aktos ir paredzēta vispārēja kriminālatbildība juridiskām personām, kad tās pārstāvoša instance veic pārkāpumu,

par kuru paredzēts sods valsts tiesībās, piemēram, kriminālkodeksā. 4 dalībvalstu (Igaunijas, Kipras, Latvijas un Lietuvas) tiesību aktos ir ieviesta juridisko personu kriminālatbildības koncepcija tieši attiecībā uz nodarījumiem viltošanas jomā. Sankciju ziņā 5 dalībvalstu (Igaunijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas un Polijas) tiesību aktos ir paredzēts kriminālsods, tiesību atņemšana un likvidācija. Ungārija un Slovēnija nav paziņojušas, kādi sodi ir noteikti. Savukārt Čehijas un Slovākijas iestādes norādīja, ka drīz tiks pieņemts likumprojekts par juridisku personu kriminālatbildību virknei nodarījumu, kas paredzēti kriminālkodeksā. Visbeidzot, Bulgārijas, Maltas un Rumānijas iestādes nav sniegušas informāciju par šo jautājumu.

3.3. Pamatlēmuma transponēšanā gūtie panākumi 27 dalībvalstīs attiecībā uz iepriekšējas sodāmības atzīšanu — 9.a pants

Pamatlēmuma 9.a panta noteikumi par citu dalībvalstu tiesu spriedumu atzīšanu par sodāmības precedentu ir vispārīgā veidā transponēti 19 dalībvalstīs. Konkrētāk, 5 dalībvalstīs (Beļģija, Spānija, Francija, Kipra un Nīderlande) konkrēti paredz atzīt citu dalībvalstu tiesu spriedumus par viltošanu, ja uz to pamata var konstatēt vainu pastiprinošu sodāmības precedentu. 8 dalībvalstu (Čehijas, Dānijas, Grieķijas, Itālijas, Ungārijas, Austrijas, Portugāles un Slovākijas) kriminālkodeksu vispārīgajā daļā ir ietverta norma par ārvalstu tiesu spriedumu nepārprotamu atzīšanu, tādējādi pastiprinot sodu, un tas attiecas uz visiem nodarījumiem. 5 dalībvalstu (Vācijas, Latvijas, Lietuvas, Slovēnijas un Zviedrijas) tiesību aktos nav konkrēti minēti ārvalstu tiesu spriedumi, toties ir ietverta vispārīga, nediferencējoša norāde uz tiesājamās personas pagātni, lai ietvertu visus iespējamus spriedumu veidus. Savukārt Vācijas iestādes savai atbildei pievienoja vairākus Vācijas tiesu spriedumus, norādot uz judikatūru, kas izveidojusies saistībā ar to interpretējumu. Igaunijas iestādes minēja, ka citu dalībvalstu tiesu spriedumi tiek ņemti vērā, tomēr nenorādot sīkāk piemērojamos tiesību aktus vai to tekstu. Luksemburgas un Polijas iestādes atzina, ka šī norma vēl nav transponēta. Visbeidzot, 6 dalībvalstīs (Bulgārija, Īrija, Malta, Rumānija, Somija un Apvienotā Karaliste) nav sniegušas attiecīgo informāciju.

4. ĪSTENOŠANAS NOVĒRTĒJUMS

4.1. 1929. gada Ženēvas konvencijas ratifikācija — 2. pants

Saskaņā ar otrā ziņojuma secinājumiem 1929. gada Ženēvas konvencijai ir pievienojušās pavisam 25 dalībvalstis.

4.2. Vispārīgi nodarījumi — 3. pants

Saskaņā ar otrā ziņojuma secinājumiem pavisam 27 dalībvalstīs ir pieņēmušas likumu, lai nepārprotami transponētu 3. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētās naudas viltošanas vispārējā jēdziena pamatelementus. Tāpēc jāuzskata, ka pamatlēmuma iedarbīgums ir nodrošināts.

Tomēr Lietuvas tiesību aktos par krimināli sodāmu nodarījumu atzīta viltotas naudas „pārdošana”, bet tas ir tiešāks jēdziens nekā „nelikumīga viltotas naudas laišana apgrozībā”. Šo ierobežojumu var uzskatīt par tādu, kam nav praktisku seku, jo viltotas naudas atkārtota laišana apgrozībā, ja tā iegūta kā īsta nauda, tomēr ir

patstāvīgs noziegums.

Attiecībā uz 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu Čehijas un Polijas tiesību aktos paredzēts sods par viltotas naudas transportu, kas ir vispārīgāks jēdziens nekā imports un eksports. Turklāt Lietuvas, Maltas un Rumānijas tiesību aktos paredzēts sods par šiem nodarījumiem, inkriminējot viltotas naudas turēšanu īpašumā, lai laistu to apgrozībā, kas, loģiski, ietver importu un eksportu. Šai ziņā pamatlēmuma iedarbīgums ir nodrošināts. Savukārt divu citu dalībvalstu (Igaunijas un Slovēnijas) tiesību aktos nav transponēts 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts.

Nemot vērā arī otrā ziņojuma secinājumus, pašlaik var spriest, ka 25 dalībvalstis ir pareizi transponējušas 3. panta 1. punkta d) apakšpunkta nosacījumus par nodarījumiem, kas pēc būtības saistīti ar naudas viltošanu. Igaunijas un Polijas tiesību aktos nav tiesību normu par šīm sagatavošanas darbībām, un tas ir trūkums transponēšanā.

Saskaņā ar otrā ziņojuma secinājumiem pašlaik var spriest, ka 26 dalībvalstis ir īstenojušas vispārējos noteikumus par dalību iepriekš minētajās darbībās un to ierosināšanu, kā arī par citu personu mudināšanu tās veikt atbilstoši pamatlēmuma 3. panta 2. punktam.

4.3. Papildu nodarījumi — 4. pants

Saskaņā ar otrā ziņojuma secinājumiem 23 dalībvalstis ir noteikušas sodu par naudas viltošanu, izmantojot likumīgas iekārtas vai materiālus pamatlēmuma 4. panta nozīmē. Tomēr daudzas dalībvalstis ievēro šo pantu, aizliedzot naudas viltošanu, taču nenorādot izmantotos līdzekļus vai neatsaucoties uz tiem.

Būtu vēlams, lai visas dalībvalstis pieņemtu konkrētas tiesību normas, ar kurām tiktu paredzēts sods par naudas viltošanu, izmantojot likumīgas iekārtas. Pamatlēmuma 4. pantā paredzēto nodarījumu var veikt tikai valsts iestāžu darbinieki, kuriem ir tiesības lietot likumīgās iekārtas. Turklāt dažās tiesību sistēmās šos nodarījumus varētu arī atzīt par ierēdņa pilnvaru ļaunprātīgu pārkāpšanu, kam piemīt *delictum proprium* iezīmes, t.i., par pārkāpumu, ko varēja pastrādāt tikai noteikta ierēdņu kategorija. Šāds pārkāpums ievērojami atšķiras no viltošanas, arī piemērojamie sodi var būt dažādi. Lai gan valstu tiesību normu nediferencētais formulējums ir uzskatāms par apmierinošu, izvērtējot pamatlēmuma 4. panta transponēšanā gūtos panākumus, juridiskās noteiktības labad valstīm vajadzētu pieņemt konkrētāku noziedzīgā nodarījuma formulējumu.

4.4. Nauda, kas vēl nav izlaista, bet ir paredzēta apgrozībai — 5. pants

Šā noteikuma mērķis ir definēt naudas viltošanas objektīvo elementu, ietverot naudu, kas vēl nav izlaista. Ja šādu rīcību kvalificē citādi (Slovēnijas tiesību aktos), šī tiesību norma zaudē savu efektivitāti. Tagad pavisam 22 dalībvalstu tiesību aktos ir ievērots pamatlēmuma 5. panta b) punkts.

4.5. Sodi — 6. pants

Saskaņā ar otrā ziņojuma secinājumiem pavisam 26 dalībvalstis ir ievērojušas pamatlēmuma 6. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru par 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajiem nodarījumiem kā naudas izgatavošanu vai tās izskata

izmainīšanu jāparedz brīvības atņemšana, kuras maksimālais ilgums nav mazāks par 8 gadiem. Somijas, Zviedrijas un Lietuvas tiesību aktos gan ir noteikti ierobežojumi maksimālā soda piemērošanai (pārkāpuma smagums), bet tas nemazina pamatlēmuma 6. panta efektivitāti. Patiešām, kompetentās valstu tiesas piemēros maksimālo sodu tikai smaga nodarījuma gadījumā. Lai gan konkrētajā gadījumā nevarētu apgalvot, ka attiecīgā norma nav transponēta, attiecīgo valstu tiesību aktos maksimālais soda mērs drīzāk būtu uzskatāms par tādu, ko piemēro izņēmuma gadījumos.

Igaunijas un Ungārijas tiesību aktos paredzētie maksimālie soda mēri, kas respektīvi ir 6 gadi un 5 gadi (par monētām), neatbilst pamatlēmuma kritērijiem.

Ja neņem vērā šos izņēmumus saistībā ar maksimālo sodu, rodas iespaids, ka visu 27 dalībvalstu tiesību aktos par pamatlēmumā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir paredzēti efektīvi, samērīgi un preventīvi sodi.

4.6. Jurisdikcija — 7. pants

Pavisam 24 dalībvalstis ir ievērojušas 7. pantu.

4.7. *Juridisko personu atbildība un sankcijas — 8. un 9. pants*

Saskaņā ar otrā ziņojuma secinājumiem 20 dalībvalstis kopumā atbilst noteikumiem par juridisko personu atbildību. Čehija, Portugāle un Slovākija nav veikušas pasākumus, lai ievērotu pamatlēmuma 8. un 9. pantu. Apvienotā Karaliste nav grozījusi savus tiesību aktus, lai gan tie neatbilst pienākumam paredzēt juridisko personu atbildību. Faktiski ar civiltiesību vainas koncepciju ir gana, lai pamatotu zaudējumu atlīdzības un procentu samaksu prasītājam civilprocesā, taču ar to nav pamatotas sankcijas pamatlēmuma 8. un 9. panta nozīmē. Savukārt nelikumīga naudas izgatavošana kaitē vispārējām interesēm un vairumā gadījumu privātās intereses netiek aizskartas.

Attiecībā uz sankcijām Spānijas un Luksemburgas tiesību aktos nav paredzēti sodi, lai gan saskaņā ar 9. pantu tādi ir jānosaka. Šīs valstis ir paredzējušas sankcijas, kas pamatlēmuma nozīmē var būt tikai papildinošas, proti, juridiskas personas darbības apturēšanu vai likvidēšanu.

4.8. Iepriekšēja sodāmība — 9.a pants

Grieķijā ārvalstu tiesu spriedumus ņem vērā, ja tādu ir vismaz trīs un ja soda izpilde, vismaz daļēji, tiek īstenota ārzemēs. Šie nosacījumi neatbilst pamatlēmuma mērķim, jo paredz krietni stingrākus noteikumus ārvalstu spriedumu atzīšanai, nekā noteikts 9.a pantā. Grieķijas iestādes atbildē norādīja, ka tiek gatavoti attiecīgo pantu grozījumi, lai tos pilnībā pieskaņotu 9.a pantam.

Attiecībā uz dalībvalstīm, kuru tiesību aktos ir vispārēja norāde uz tiesātās personas pagātni, īpaši neizdalot sīkākas iezīmes, jānorāda, ka šīs tiesību normas nav pretrunā pamatlēmuma obligāti transponējamiem noteikumiem. Tomēr juridiskā noteiktība (elements, ko ņem vērā, novērtējot transponēšanas efektivitāti) būtu lielāka, ja šo dalībvalstu tiesību akti tiktu grozīti, ietverot konkrētu norādi uz spriedumiem, kas iedibina sodāmības precedentu. Nepastāvot konkrētai atsaucei uz citas dalībvalsts tiesas spriedumu, praksē var rasties situācija, ka šos spriedumus neņem vērā.

5. SECINĀJUMI

5.1. Vispārīgi secinājumi

Padomes 2000. gada 29. maija pamatlēmuma noteikumu transponēšana, kuras mērķis ir, izmantojot kriminālsodus un citas sankcijas, pastiprināt euro aizsardzību pret naudas viltošanu, ir noritējusi kopumā sekmīgi, lai gan ir novērojami arī daži trūkumi. Pamatlēmumā minētie noziedzīgie nodarījumi un sodi ir ieviesti dalībvalstu tiesību aktos. Arī euro aizsardzība ir nodrošināta pamatlēmumā pieprasītajā faktiskuma un iedarbīguma līmenī. Tādējādi pamatlēmums ir sasniedzis paredzēto mērķi, un tā pilnīgai īstenošanai ir tikai jāīsteno nedaudzi valstu pasākumi.

5.2. Īpaši secinājumi

Precīzāk, pamatlēmums ir sasniedzis mērķus svarīgākajos aspektos. Tātad visu dalībvalstu tiesību sistēmās nelikumīga naudas izgatavošana un tās izskata mainīšana, kā arī laišana apgrozībā ir sodāmi pārkāpumi. Lielākajā daļā valstu tiesību aktos konkrēti paredzēts arī sods par viltotas naudas importu, eksportu vai transportu. Dažu valstu tiesību sistēmās minētā rīcība ir inkriminēta, izmantojot tādus jēdzienus kā transports vai turēšana īpašumā. Par noziedzīgajiem nodarījumiem noteiktie sodi gan ir dažādi, tomēr tie atbilst pamatlēmuma kritērijiem, izņemot divas dalībvalstis. Turklāt lielākā daļa dalībvalstu ir ieviesusi juridisko personu atbildības principu. Visbeidzot, saskaņā ar tiesību aktiem vairākumā dalībvalstu citu dalībvalstu tiesu pieņemtie spriedumi tiek ņemti vērā, lai noteiktu iepriekšēju sodāmību.

Lai gan vispārējais vērtējums ir apmierinošs, pamatlēmuma noteikumi nav pilnīgi ieviesti visu dalībvalstu tiesību aktos, tāpēc atsevišķos gadījumos jānorāda uz trūkumiem transponēšanā. Lai pamatlēmums būtu transponēts pilnībā, dalībvalstu tiesību aktos jāievieš šādi grozījumi. Nepieciešamo grozījumu saraksts sniegts, balstoties uz pantu kārtību pamatlēmumā.

2. pants

Slovēnijai jāratificē Starptautiskā konvencija par cīņu pret naudas viltošanu, kas noslēgta Ženēvā 1929. gada 20. aprīlī.

3. pants

Igaunijas un Slovēnijas tiesību aktos kā noziedzīgi nodarījumi jāietver viltotas naudas transports, imports un eksports.

Igaunijas un Polijas tiesību aktos kā noziedzīgi nodarījumi jānorāda nelikumīga viltotas naudas izgatavošana un šim nolūkam paredzētu instrumentu saņemšana.

4. pants

Spānijas tiesību aktos jāietver tāds noziedzīgs nodarījums kā nelikumīga naudas izgatavošana, izmantojot likumīgas iekārtas vai materiālus.

5. pants

Čehijas un Slovēnijas tiesību aktos jāiekļauj noziedzīgs nodarījums kā tādas naudas viltošana, kas vēl nav izlaista, bet ir paredzēta apgrozībai.

6. pants

Ungārijas tiesību aktos par monētu viltošanu jāparedz brīvības atņemšanas sods, kura maksimālais ilgums nav mazāks par 8 gadiem.

Igaunijas tiesību aktos jāparedz brīvības atņemšanas sods, kura maksimālais ilgums nav mazāks par 8 gadiem, neatkarīgi no tā, vai ir bijusi iepriekšēja sodāmība vai notikusi liela mēroga naudas viltošana.

8. un 9. pants

Čehijas, Slovākijas un Apvienotās Karalistes iestādēm jāveic vajadzīgie pasākumi, lai ieviestu juridisko personu atbildību, izpildot pamatlēmuma 8. un 9. pantu.

Spānijas un Luksemburgas tiesību aktos arī jāparedz sankcijas juridisko personu atbildības gadījumā.

9.a pants

Grieķijas, Luksemburgas un Polijas tiesību aktos jāparedz citu dalībvalstu tiesu spriedumus atzīt par iepriekšēju sodāmību.

5.3. Papildu informācijas paziņošana

Turpmāk minēto dalībvalstu iestādēm jāpaziņo Komisijas dienestiem informācija par šādiem jautājumiem.

Bulgārija

Vēl neizlaistas naudas viltošanas (5. pants) atzīšana par noziedzīgu nodarījumu, juridisku personu atbildība (8. un 9. pants) un iepriekšēja sodāmība citās dalībvalstīs (9.a pants).

Igaunija

Nelikumīgas naudas izgatavošanas, izmantojot likumīgas iekārtas (4. pants), un vēl neizlaistas naudas viltošanas (5. pants) atzīšana par noziedzīgiem nodarījumiem.

Īrija

Starptautiska mēroga iepriekšēja sodāmība (9.a pants).

Ungārija

Vēl neizlaistas naudas viltošanas atzīšana par noziedzīgu nodarījumu (5. pants).

Malta

Ženēvas Konvencijas ratifikācija, valstu tiesu jurisdikcija saskaņā ar 7. pantu, juridisku personu atbildība (8. un 9. pants) un iepriekšēja sodāmība citās dalībvalstīs (9.a pants).

Portugāle

Juridisko personu atbildība (8. un 9. pants).

Rumānija

Nelikumīgas naudas izgatavošanas, izmantojot likumīgas iekārtas (4. pants), vēl neizlaistas naudas viltošanas (5. pants) atzīšana par noziedzīgiem nodarījumiem, juridisko personu atbildība (8. un 9. pants) un iepriekšēja sodāmība citās dalībvalstīs (9.a pants).

Somija

Iepriekšēja sodāmība citās dalībvalstīs (9.a pants).

Apvienotās Karalistes iestādēm jāinformē Komisijas dienesti par to, kā tiek atzīta iepriekšēja sodāmība citās dalībvalstīs (9.a pants) un kā pamatlēmums tiek piemērots Gibraltārā.